

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2018 m. kovo 20 d.*

„Prašymai priimti prejudicinį sprendimą – Direktyva 2003/6/EB – Prekyba vertybiniais popieriais pasinaudojant viešai neatskleista informacija – Sankcijos – Nacionalinės teisės aktai, kuriuose numatytos administracinė ir baudžiamoji sankcijos už tą pačią veiką – Galutinio nuosprendžio *res judicata* galios paisymas vykstant administraciniam procesui – Galutinis išteisinamasis nuosprendis dėl prekybos vertybiniais popieriais pasinaudojant viešai neatskleista informacija – Sankcijų veiksmingumas – Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija – 50 straipsnis – *Non bis in idem* principas – Administracinės sankcijos baudžiamasis pobūdis – To paties pažeidimo buvimas – 52 straipsnio 1 dalis – *Non bis in idem* principo apribojimai – Sąlygos“

Sujungtose bylose C-596/16 ir C-597/16

dėl *Corte suprema di cassazione* (Kasacinis teismas, Italija) 2016 m. gegužės 27 d. sprendimais, kuriuos Teisingumo Teismas gavo 2016 m. lapkričio 23 d., pagal SESV 267 straipsnį pateiktų dviejų prašymų priimti prejudicinį sprendimą bylose

Enzo Di Puma

prieš

Commissione Nazionale per le Società e la Borsa (Consob) (C-596/16)

ir

Commissione Nazionale per le Società e la Borsa (Consob)

prieš

Antonio Zecca (C-597/16)

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas K. Lenaerts, pirmininko pavaduotojas A. Tizzano, kolegijų pirmininkai R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič, T. von Danwitz (pranešėjas), A. Rosas ir E. Levits, teisėjai E. Juhász, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, S. Rodin, F. Biltgen, K. Jürimäe, C. Lycourgos ir E. Regan,

generalinis advokatas M. Campos Sánchez-Bordona,

posėdžio sekretorius R. Schiano, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2017 m. gegužės 30 d. posėdžiui,

* Proceso kalba: italų.

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- E. Di Puma, atstovaujamo advokatų A. Frangini, F. Belloni ir L. Vozza,
- A. Zecca, atstovaujamo advokatų M. Gariboldi ir A. Cabras,
- *Commissione Nazionale per le Società e la Borsa (Consob)*, atstovaujamos advokatų S. Providenti, R. Vampa ir P. Palmisano,
- Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocati dello Stato* G. Galluzzo ir P. Gentili,
- Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos T. Henze ir D. Klebs,
- Portugalijos vyriausybės, atstovaujamos L. Inez Fernandes, M. Figueiredo ir F. Costa Pinto,
- Europos Komisijos, atstovaujamos V. Di Bucci, R. Troosters ir T. Scharf,

susipažinęs su 2017 m. rugsėjo 12 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymai priimti prejudicinį sprendimą pateikti dėl Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 50 straipsnio ir 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/57/ES dėl baudžiamųjų sankcijų už manipuliavimą rinka (manipuliavimo rinka direktyva) (OL L 173, 2014, p. 179) išaiškinimo.
- 2 Šie prašymai buvo pateikti nagrinėjant du ginčus: pirma, Enzo Di Puma su *Commissione Nazionale per le Società e la Borsa* (Nacionalinė bendrovių ir vertybinių popierių biržos komisija, Italija) (toliau – *Consob*) ir, antra, *Consob* su Antonio Zecca, dėl administracinių baudų, skirtų už prekybą vertybiniais popieriais pasinaudojant viešai neatskleista informacija, teisėtumo.

Teisinis pagrindas

EŽTK

- 3 Protokolo Nr. 7, pridėto prie 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – EŽTK), 4 straipsnyje „Teisė nebūti dukart teisiamam ar nubaustam už tą patį nusikaltimą“ numatyta:

„1. Niekas negali būti tos pačios valstybės institucijų persekiojamas ar baudžiamas už nusikaltimą, dėl kurio jis jau buvo galutinai išteisintas arba nuteistas pagal tos valstybės įstatymus ir baudžiamąjį procesą.

2. Ankstesnės šio straipsnio dalies nuostatos nedraudžia atnaujinti bylos proceso pagal tos valstybės įstatymus ir baudžiamąjį procesą tuo atveju, kai nauji ar naujai paaiškėję faktai ar nustatytos esminės pirmesnio proceso klaidos galėjo turėti reikšmės bylos baigčiai.

3. Neleidžiama nukrypti nuo šio straipsnio remiantis Konvencijos 15 straipsniu.“

Sąjungos teisė

- 4 2003 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/6/EB dėl prekybos vertybiniais popieriais, pasinaudojant viešai neatskleista informacija, ir manipuliavimo rinka (piktnaudžiavimo rinka) (OL L 96, 2003, p. 16; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 4 t., p. 367) 2 straipsnio 1 dalis suformuluota taip:

„Valstybės narės draudžia bet kuriam antrąjame pastraipoje nurodytam asmeniui, kuris žino viešai neatskleistą informaciją, panaudoti tą informaciją savo sąskaita ar trečiosios šalies sąskaita, tiesiogiai ar netiesiogiai įsigyjant ar parduodant finansines priemones, kurias ta informacija liečia.

Pirmoji pastraipa taikoma bet kuriam asmeniui, kuris žino tą informaciją:

<...>

- c) dėl to, kad gali naudotis tokia informacija, atlikdamas savo tarnybines ar profesines arba kitas pareigas, arba
- d) dėl savo nusikalstamos veiklos.“
- 5 Šios direktyvos 3 straipsnyje nustatyta:

„Kiekvienam asmeniui, kuriam taikomas 2 straipsnyje nustatytas draudimas, valstybės narės draudžia:

- a) atskleisti viešai neatskleistą informaciją trečiajai šaliai, išskyrus tuos atvejus, kai tokią informaciją asmuo atskleidžia, atlikdamas savo įprastines tarnybines ar profesines arba kitas pareigas;
- b) pasinaudojant viešai neatskleista informacija, rekomenduoti trečiajai šaliai arba ją skatinti įsigyti ar parduoti finansines priemones, su kuriomis susijusi ta informacija.“
- 6 Direktyvos 2003/6 14 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Nepažeidžiant valstybės narės teisės taikyti baudžiamosios sankcijos, valstybės narės, atsižvelgdamos į savo nacionalinės teisės aktus, užtikrina, kad galima imtis atitinkamų administracinių priemonių arba taikyti administracines sankcijas atsakingiems asmenims, jeigu nesilaikoma šios direktyvos įgyvendinimo nuostatų. Valstybės narės užtikrina, kad tos priemonės būtų veiksmingos, adekvačios ir atgrasančios.“

Italijos teisė

- 7 1998 m. vasario 24 d. *Decreto legislativo n. 58 – Testo unico delle disposizioni in materia di intermediazione finanziaria, ai sensi degli articoli 8 e 21 della legge 6 febbraio 1996, n. 52* (Įstatyminis dekretas Nr. 58 dėl bendrojo finansinių tarpininkavimą reglamentuojančių nuostatų teksto pagal 1996 m. vasario 6 d. Įstatymo Nr. 52 8 ir 21 straipsnius (GURI, Nr. 71, 1998 m. kovo 26 d., paprastasis priedas) su vėlesniais pakeitimais, padarytais 2005 m. balandžio 18 d. *legge n. 62 – Disposizioni per l'adempimento di obblighi derivanti dall'appartenenza dell'Italia alle Comunità europee. Legge*

comunitaria 2004 (Įstatymas Nr. 62 dėl nuostatų, skirtų iš Italijos narystės Europos Bendrijoje kylantiems įsipareigojimams užtikrinti) (GURI, Nr. 76, 2005 m. balandžio 27 d., paprastasis priedas) (toliau – TUF), 184 straipsnyje „Piktnaudžiavimas viešai neatskleista informacija“ nurodyta:

„1. Asmuo, kuriam dėl buvimo emitento administracijos, valdybos ar priežiūros organo nariu, dėl to, kad jis turi emitento kapitalo dalį arba dirba pagal darbo sutartį, vykdo profesinę veiklą ar atlieka pareigas, įskaitant viešojo pobūdžio pareigas, arba yra tarnautojas, žinoma viešai neatskleista informacija, yra baudžiamas laisvės atėmimo bausme nuo vienerių iki šešerių metų ir bauda nuo 20 000 iki 3 000 000 EUR, jei jis:

- a) naudodamasis tokia informacija tiesiogiai arba netiesiogiai, savo arba trečiųjų asmenų sąskaita perka, parduoda arba vykdo kitas operacijas, susijusias su finansinėmis priemonėmis;
- b) atskleidžia tokią informaciją kitiems asmenims ne vykdydamas su jo einamosiomis pareigomis, profesija arba funkcijomis susijusią veiklą;
- c) remdamasis tokia informacija pataria kitiems asmenims arba juos skatina atlikti kurią nors iš a punkte nurodytų operacijų.

2. 1 dalyje nustatyta bausmė yra taikoma asmeniui, kuris žino viešai neatskleistą informaciją ir organizuodamas arba vykdydamas nusikalstamą veiklą atlieka bet kuri iš minėtoje 1 dalyje nurodytų veiksmų.

3. Teismas gali iki trijų kartų padidinti [numatytą maksimalaus dydžio] baudą arba skirti baudą, kurios suma iki dešimt kartų viršytų dėl pažeidimo gauto produkto arba gautos naudos vertę, jeigu, atsižvelgiant į nusikalstamos veikos mastą, pažeidimą padariusio asmens savybes ar gauto produkto arba naudos vertę, neužtenka skirti tik baudą, net jeigu bauda yra didžiausio galimo dydžio.“

<...>“

- 8 TUF 187bis straipsnis buvo įtrauktas į TUF pirmesniame punkte nurodytu 2005 m. balandžio 18 d. įstatymu, nurodant antraštę „Piktnaudžiavimas viešai neatskleista informacija“. Jis išdėstytas taip:

„1. Nedarant poveikio baudžiamosioms sankcijoms, kai veika sudaro nusikaltimą, asmuo, kuriam dėl buvimo emitento administracijos, valdybos ar priežiūros organo nariu, dėl to, kad jis turi emitento kapitalo dalį arba dirba pagal darbo sutartį, vykdo profesinę veiklą ar atlieka pareigas, įskaitant viešojo pobūdžio pareigas, arba yra tarnautojas, žinoma viešai neatskleista informacija, yra baudžiamas nuo 100 000 EUR iki 15 000 000 EUR administracine bauda, jei jis:

- a) naudodamasis tokia informacija tiesiogiai arba netiesiogiai, savo arba trečiųjų asmenų sąskaita perka, parduoda arba vykdo kitas operacijas, susijusias su finansinėmis priemonėmis;
- b) atskleidžia tokią informaciją kitiems asmenims ne vykdydamas su savo einamosiomis pareigomis, profesija arba funkcijomis susijusią veiklą;
- c) remdamasis tokia informacija pataria kitiems asmenims arba juos skatina atlikti kurią nors iš a punkte nurodytų operacijų.

2. 1 dalyje nustatyta sankcija yra taikoma asmeniui, kuris žino viešai neatskleistą informaciją ir organizuodamas arba vykdydamas nusikalstamą veiklą atlieka bet kuri iš minėtoje 1 dalyje nurodytų veiksmų.

<...>

4. 1 dalyje numatyta sankcija yra taikoma ir asmeniui, kuris žinodamas viešai neatskleistą informaciją ir kaip įprastai rūpestingas asmuo suvokdamas arba galėdamas suvokti, kad ši informacija yra neatskleistino pobūdžio, įvykdo bet kurią iš toje dalyje nurodytų veiksmų.

5. 1, 2 ir 4 dalyse numatytos administracinės baudos gali būti padidintos iki trijų kartų[, palyginti su numatyta maksimalaus dydžio bauda,] arba prie jų gali būti pridėta suma, kuri iki dešimt kartų viršytų dėl pažeidimo gauto produkto arba gautos naudos vertę, jeigu, atsižvelgiant į pažeidimą padariusio asmens savybes ar gauto produkto arba naudos vertę, neužtenka skirti tik baudas, net jeigu jos yra didžiausio galimo dydžio.

<...>“

- 9 Baudžiamojo proceso ir administracinio ir apskundimo procesų ryšį reglamentuoja TUF 187decies–187terdecies straipsniai. 187decies straipsnyje „Santykis su teisėju“ nustatyta:

„1. Sužinojusi apie vieną iš II skyriuje numatytų pažeidimų, prokuratūra nedelsdama apie tai praneša [Consob] pirmininkui.

2. Jeigu paaiškėja informacija, kuria remiantis galima manyti, kad buvo padarytas pažeidimas, [Consob] pirmininkas pateikia prokuratūrai motyvuotą ataskaitą kartu su vykdant kontrolę surinktais dokumentais. Dokumentai turi būti perduoti prokuratūrai ne vėliau kaip konstatavus, kad padarytas šios antraštinės dalies III skyriuje numatytose nuostatose nurodytas pažeidimas.

3. [Consob] ir teisminė institucija bendradarbiauja, be kita ko, keisdamosi informacija, kad būtų lengviau konstatuoti šioje antraštinėje dalyje nurodytus pažeidimus, įskaitant tuos atvejus, kai šie pažeidimai nėra nusikalstama veika. <...>“

- 10 TUF 187undecies straipsnyje „[Consob] teisės baudžiamajame procese“ nurodyta:

„1. Vykstant procesui dėl 184 ir 185 straipsniuose nurodytų nusikaltimų [Consob] naudojasi teisėmis ir įgaliojimais, kurie pagal Baudžiamojo proceso kodeksą suteikiami įstaigoms ir asociacijoms, ginančioms interesus, kuriems nusikalstama veika padarė žalą.

2. [Consob] gali tapti ieškove civilinėje byloje ir reikalauti atlyginti dėl pažeidimo rinkos vientisumui padarytą žalą. Atlygintiną sumą nustato teisėjas, laikydamasis teisingumo principo ir atsižvelgdamas į tai, ar pažeidimas tikrai buvo padarytas, į pažeidimą padariusio asmens savybes ir į dėl pažeidimo gauto produkto arba gautos naudos vertę.“

- 11 TUF 187duodecies straipsnio 1 dalyje numatyta:

„<...> administracinis ir apskundimo procesai negali būti sustabdyti vykstant baudžiamajam procesui dėl tos pačios veikos ar veikos, kurios nustatymas lemia bylos užbaigimą.“

- 12 *Codice di procedura penale* (Baudžiamojo proceso kodeksas; toliau – BPK) 654 straipsnyje nurodyta:

„Kaltinamojo, civilinio ieškovo arba civilinio atsakovo, dalyvaujančio baudžiamojoje byloje arba į ją įstojusio, atžvilgiu neskundžiamas apkaltinamasis arba išteisinamasis nuosprendis, paskelbtas pasibaigus rungimosi principu grindžiamam procesui, turi *res judicata* galią civiliniame arba administraciniame procese, jeigu jame nagrinėjama teisė arba teisėtas interesas, kurio pripažinimas priklauso nuo tos pačios faktinės veikos, dėl kurios vyko baudžiamasis procesas, konstatavimo, su sąlyga, kad konstatuota veika buvo svarbi nuosprendžiui priimti, o civilinės teisės normos neriboja įrodymų, kurie gali būti pateikti dėl konkrečios ginčijamos situacijos.“

Pagrindinės bylos ir prejudiciniai klausimai

- 13 2012 m. lapkričio 7 d. sprendimu *Consob* skyrė E. Di Puma ir A. Zecca administracines baudas pagal TUF 187bis straipsnio 1 ir 4 dalis.
- 14 Minėtame sprendime nurodyta, kad 2008 m. E. Di Puma ir A. Zecca atliko kelis prekybos sandorius pasinaudodami viešai neatskleista informacija. Konkrečiai kalbant, 2008 m. spalio 14 ir 17 d., pasinaudoję viešai neatskleista informacija apie *Permasteelisa SpA* kontrolės perėmimo projektą, kuri buvo žinoma A. Zecca dėl jo darbovietės *Deloitte Financial Advisory Services SpA* ir joje atliekamų funkcijų, o E. Di Puma negalėjo nežinoti, jog ši informacija viešai neatskleista, jie įsigijo 2 375 šios bendrovės akcijas.
- 15 E. Di Puma ir A. Zecca apskundė šį sprendimą *Corte d'appello di Milano* (Milano apeliacinis teismas, Italija). 2013 m. balandžio 4 d. ir rugpjūčio 23 d. sprendimais minėtas teismas atmetė atitinkamai E. Di Puma ir A. Zecca pateiktus skundus.
- 16 E. Di Puma ir *Consob* pateikė kasacinius skundus atitinkamai dėl minėtų pirmojo ir antrojo sprendimų *Corte suprema di cassazione* (Kasacinis teismas, Italija). E. Di Puma teigė, kad dėl veikos, kuria jį kaltina *Consob*, jis buvo patrauktas baudžiamojon atsakomybėn *Tribunale di Milano* (Milano teismas, Italija) ir šis teismas, *Corte d'appello di Milano* (Milano apeliacinis teismas) priėmus sprendimus, paskelbė galutinį išteisinamąjį nuosprendį, kuriame konstatavo, kad veikoje nėra nusikaltimo sudėties. Savo ruožtu A. Zecca, atsakovas byloje, kurioje *Consob* pateikė kasacinį skundą, taip pat rėmėsi šiuo išteisinamuoju nuosprendžiu.
- 17 Nustatęs, kad minėtas išteisinamasis nuosprendis iš tikrųjų priimtas dėl veiksmų, už kuriuos 2012 m. lapkričio 7 d. sprendimu *Consob* skyrė pagrindinėse bylose nagrinėjamas administracines baudas, prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pabrėžia, kad pagal BPK 654 straipsnį šiame išteisinamajame nuosprendyje padarytos išvados dėl nusikaltimo sudėties nebuvimo turi *res judicata* galią administraciniuose procesuose. Vis dėlto jis mano, kad jam pateiktose nagrinėti bylose jis negali priimti sprendimo remdamasis tik nacionalinės teisės aktais, nes EŽTK protokolo Nr. 7 4 straipsnis ir Chartijos 50 straipsnis yra viršesni už nacionalinės teisės aktus.
- 18 Kiek tai susiję su EŽTK protokolo Nr. 7 4 straipsniu, prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad už tą patį prekybos vertybiniais popieriais pasinaudojant neatskleista informacija sandorį pagal TUF 184 ir 187bis straipsnius skyrus ir baudžiamąsias sankcijas, ir administracines baudas, gali būti pažeistas *non bis in idem* principas, įtvirtintas minėtame 4 straipsnyje, atsižvelgiant į tai, kaip jį aiškina Europos Žmogaus Teisių Teismas, be kita ko, savo 2014 m. kovo 4 d. Sprendime *Grande Stevens ir kt. prieš Italiją* (ECLI:CE:ECHR:2014:0304JUD001864010). Tokios administracinės baudos, atsižvelgiant į jų teisinį kvalifikavimą pagal nacionalinę teisę, jų pobūdį ir sunkumą, yra baudžiamojo pobūdžio. Be to, persekiojimo vykdymas ir baudžiamųjų ir administracinių sankcijų taikymas kartu, kaip pagrindinėse bylose, susijęs su tuo pačiu pažeidimu, kuris laikomas ta pačia veika.
- 19 Dėl Chartijos 50 straipsnio prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas kelia klausimą, ar jis taip pat draudžia kartu vykdyti persekiojimą ir taikyti sankcijas. Iš tiesų pagal Direktyvos 2003/6 14 straipsnio 1 dalį valstybės narės privalo nutraukti prekybą vertybiniais popieriais pasinaudojant viešai neatskleista informacija, taikydamos veiksmingas, proporcingas ir atgrasomąsias administracines sankcijas. Taigi pagal šią nuostatą nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar administracinė sankcija, taikoma kartu su baudžiamąja sankcija, yra veiksminga, proporcinga ir atgrasoma.
- 20 2013 m. vasario 26 d. Sprendime *Åkerberg Fransson* (C-617/10, EU:C:2013:105, 34 ir 36 punktai) Teisingumo Teismas nurodė, pirma, kad Chartijos 50 straipsnis, skyrus galutinę mokesstinę baudžiamojo pobūdžio sankciją, kaip tai suprantama pagal šį straipsnį, draudžia už tą pačią veiką vykdyti asmens baudžiamąjį persekiojimą, tačiau, antra, nacionalinis teismas turi nustatyti, ar taikomos

sankcijos yra veiksmingos, proporcingos ir atgrasomos. Atsižvelgdamas į šią jurisprudenciją prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas kelia klausimą, ar Chartijos 50 straipsnį reikia aiškinti taip, kad priėmus galutinį nuosprendį, kuris turi *res judicata* galią ir kuriuo konstatuota, kad veikoje nėra nusikaltimo sudėties, galima tęsti procesą, per kurį skiriama administracinė bauda, kai toks procesas būtinas siekiant įvykdyti pareigą skirti veiksmingas, proporcingas ir atgrasomąsias sankcijas.

21 Minėto teismo teigimu, nors, remiantis Sąjungos teisės veiksmingumu, viršenybe ir vienove, galima pateisinti kartu vykdomus kelis procesus ir kartu taikomas kelias sankcijas, tokiu pateisinimu negalima remtis, kai kompetentingas baudžiamasis teismas galutinai konstatuoja, kad nenustatyta veika, kurią nagrinėjamu atveju galima laikyti ir nusikalstama veika, ir administraciniu nusižengimu. Be to, pastaruoju atveju tęsiant procesą, per kurį skiriama administracinė bauda, gali atsirasti vienas kitam prieštaraujančių sprendimų pavojus ir gali kilti klausimas dėl galutinio nuosprendžio *res judicata* galios. Vis dėlto *res judicata* principo įgyvendinimo tvarka turėtų būti nustatyta laikantis veiksmingumo principo.

22 Tokiomis aplinkybėmis *Corte suprema di cassazione* (Kasacinis teismas) nusprendė sustabdyti bylų nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar [Chartijos] 50 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad kai galutiniu sprendimu konstatuojama, kad veikoje nėra nusikaltimo sudėties, nesant būtinybės nacionaliniam teismui atlikti naują vertinimą, draudžiama dėl tos pačios veikos pradėti arba tęsti kitą procesą, per kurį būtų skiriamos sankcijos, kurios dėl savo pobūdžio ir griežtumo laikytinos baudžiamosiomis sankcijomis?

2. Ar nacionalinis teismas, vertindamas sankcijų veiksmingumą, proporcingumą ir atgrasomąjį pobūdį ir siekdamas išsiaiškinti, ar pažeistas [Chartijos] 50 straipsnyje įtvirtintas principas *non bis in idem*, turi atsižvelgti į bausmės apribojimus, išplaukiančius iš [Direktyvos 2014/57]?”

23 2016 m. gruodžio 23 d. Teisingumo Teismo pirmininko sprendimu bylos C-596/16 ir C-597/16 buvo sujungtos, kad būtų bendrai vykdomos rašytinė ir žodinė proceso dalys ir priimtas galutinis sprendimas.

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

24 Pirmiausia reikia pažymėti, kad nors pirmasis klausimas keliamas dėl Chartijos 50 straipsnio išaiškinimo, prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, be kita ko, siekia išsiaiškinti, ar BPK 654 straipsnis neprieštarauja Direktyvos 2003/6 14 straipsnio 1 daliai ir pagal Chartijos 50 straipsnį užtikrinamai pagrindinei teisei. Minėto teismo teigimu, jeigu minėto 14 straipsnio 1 dalis būtų aiškinama taip, kad procesas, per kurį skiriama administracinė bauda, turi būti tęsiamas net po to, kai priimamas *res judicata* galią turintis išteisinamasis nuosprendis, būtų kvestionuojamas *res judicata* galios principas, o tai prieštarauja tam, kas numatyta BPK 654 straipsnyje.

25 Šiomis aplinkybėmis reikia suprasti, kad pirmuoju klausimu prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2003/6 14 straipsnio 1 dalį, siejamą su Chartijos 50 straipsniu, reikia aiškinti taip, kad ji draudžia nacionalinės teisės aktus, pagal kuriuos proceso, per kurį skiriama administracinė bauda, negalima tęsti po to, kai priimamas galutinis išteisinamasis nuosprendis, kuriame konstatuojama, kad nenustatyta veika, kurią galima būtų laikyti teisės aktu, reglamentuojančių prekybą vertybiniais popieriais pasinaudojant viešai neatskleista informacija, pažeidimu ir dėl kurios taip pat buvo pradėtas toks procesas.

- 26 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad pagal Direktyvos 2003/6 14 straipsnio 1 dalį, siejamą su jos 2 ir 3 straipsniais, reikalaujama, kad valstybės narės numatytų veiksmingas, proporcingas ir atgrasomąsias sankcijas už draudimo vykdyti prekybą vertybiniais popieriais pasinaudojant viešai neatskleista informacija nesilaikymą. Nors Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad šios direktyvos 14 straipsnio 1 dalyje apsiribojama tik nurodymu, kad valstybės narės privalo užtikrinti, jog būtų galima numatyti tokius kriterijus atitinkančias administracines sankcijas, ir nereikalaujama, kad prekybą vertybiniais popieriais pasinaudojant viešai neatskleista informacija vykdančioms asmenims valstybės narės numatytų ir baudžiamąsias sankcijas (šiuo klausimu žr. 2009 m. gruodžio 23 d. Sprendimo *Spector Photo Group ir Van Raemdonck*, C-45/08, EU:C:2009:806, 42 punktą), valstybės narės taip pat turi teisę numatyti, kad baudžiamąsias ir administracines sankcijas galima taikyti kartu, jeigu laikomasi Sąjungos teisėje nustatytų apribojimų, be kita ko, išplaukiančių iš Chartijos 50 straipsnyje numatyto *non bis in idem* principo, kurių, kaip matyti iš Chartijos 51 straipsnio 1 dalies, reikia laikytis įgyvendinant Sąjungos teisę.
- 27 Tačiau veiksmingų, proporcingų ir atgrasomųjų administracinių sankcijų taikymas, kaip numatyta Direktyvos 2003/6 14 straipsnio 1 dalyje, kai nesilaikoma prekybos vertybiniais popieriais pasinaudojant viešai neatskleista informacija draudimo, galimas, kai kompetentingos nacionalinės institucijos konstatuoja veiką, iš kurios matyti, kad konkrečiu nagrinėjamu atveju buvo vykdoma tokia prekyba, už kurią galėjo būti skirta administracinė sankcija.
- 28 Kaip matyti iš sprendimų dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, pagrindinėse bylose pasibaigus rungimosi principu grindžiamam baudžiamajam procesui priimtame galutiniam *res judicata* galią turinčiame nuosprendyje konstatuota, kad nenustatyta, jog buvo vykdoma prekyba vertybiniais popieriais pasinaudojant viešai neatskleista informacija.
- 29 Taigi kyla klausimas, ar Direktyvos 2003/6 14 straipsnio 1 dalis draudžia nacionalinės teisės nuostatą, kokia yra BPK 654 straipsnis, pagal kurį nuosprendžio, kuriame konstatuotos tokios faktinės aplinkybės, *res judicata* galios paisoma ir per procesą, kuriam vykstant skiriama administracinė bauda.
- 30 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad nei Direktyvos 2003/6 14 straipsnio 1 dalyje, nei jokiaje kitoje šios direktyvos nuostatoje nenurodyti galutinio išteisinamojo nuosprendžio padariniai procesui, per kurį skiriama administracinė bauda.
- 31 Be to, atsižvelgęs į svarbą, kurią *res judicata* galios principas turi Sąjungos ir nacionalinės teisės sistemose, Teisingumo Teismas nusprendė, kad pagal Sąjungos teisę nereikalaujama, kad nebūtų taikomos nacionalinės procesinės taisyklės, suteikiančios teismo sprendimui *res judicata* galią (šiuo klausimu, kiek tai susiję su veiksmingumo principu, žr. 2014 m. liepos 10 d. Sprendimo *Impresa Pizzarotti*, C-213/13, EU:C:2014:2067, 58 ir 59 punktus ir 2015 m. spalio 6 d. Sprendimo *Târșia*, C-69/14, EU:C:2015:662, 28 ir 29 punktus).
- 32 Šiuo atveju pagrindinėse bylose nėra jokių konkrečių aplinkybių, kaip tai matyti iš Teisingumo Teismo turimos bylų medžiagos, kurios galėtų pateisinti poziciją, kuri skirtųsi nuo pirmesniame šio sprendimo punkte nurodytoje jurisprudencijoje įtvirtintos pozicijos. Šiuo klausimu pažymėtina, kad nors pagal BPK 654 straipsnį vykstant baudžiamajam procesui priimto nuosprendžio *res judicata* galios turi būti paisoma per procesą, kuriam vykstant skiriama administracinė bauda, iš šio straipsnio nuostatų, kaip antai nurodytų sprendimuose dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, matyti, kad *res judicata* galią turi tik nuosprendžio, priimto pasibaigus rungimosi principu grindžiamam procesui, dalis, kurioje konstatuotos faktinės aplinkybės.
- 33 Tačiau pagal TUF 187undecies straipsnį *Consob* turi teisę dalyvauti baudžiamajame procese, be kita ko, kaip civilinė ieškovė, ir, be to, pagal 187decies straipsnį privalo perduoti teisminėms institucijoms vykdančioms kontrolę surinktus dokumentus. Atsižvelgiant į tai, atrodo, kad *Consob* iš tikrųjų gali

užtikrinti, kad apkaltinamasis arba, kaip pagrindinėse bylose, išteisinimas nuosprendis būtų priimtas atsižvelgus į visus šios institucijos turimus įrodymus siekiant skirti administracinę baudą pagal TUF 187bis straipsnį.

- 34 Pagal nacionalinės teisės nuostatas pripažįstama nuosprendžio dėl konstatuotų faktinių aplinkybių dalies *res judicata* galia, kurios reikia paisyti per procesą, kuriam vykstant skiriama administracinė bauda, neužkertama kelio tam, kad būtų konstatuoti prekybą vertybiniais popieriais pasinaudojant viešai neatskleista informacija reglamentuojančių teisės aktų pažeidimai ir už juos būtų skiriamos veiksmingos sankcijos, kai nuosprendžiu nustatoma, kad nagrinėjama veika buvo padaryta.
- 35 Priešingu atveju valstybių narių pareiga pagal Direktyvos 2003/6 14 straipsnio 1 dalį nustatyti veiksmingas, proporcingas ir atgrasomąsias administracines sankcijas reikėtų, atsižvelgiant į tai, kas nurodyta šio sprendimo 31 punkte, kad išteisinamojo nuosprendžio *res judicata* galios, kurią jis turi pagal nacionalinės teisės nuostatą, kaip antai BPK 654 straipsnį, nebūtų paisoma per procesą, kuriam vykstant skiriama administracinė sankcija ir kuris pradėtas dėl tos pačios veikos, kuri nuosprendyje nurodyta kaip nenustatyta. Toks vertinimas neturi poveikio EŽTK protokolo Nr. 7 4 straipsnio 2 dalyje numatytai galimybei prireikus atnaujinti baudžiamąjį procesą, kai iškyla naujų ar naujai paaikšėjusių faktų, ar nustatomos esminės ankstesnio proceso klaidos, galėjusios turėti reikšmės baudžiamosios bylos baigčiai.
- 36 Tokiomis aplinkybėmis reikia konstatuoti, kad Direktyvos 2003/6 14 straipsnio 1 dalis nedraudžia nacionalinės teisės aktų, kaip antai nagrinėjamų pagrindinėse bylose.
- 37 Tokį aiškinimą patvirtina Chartijos 50 straipsnis.
- 38 Šiuo aspektu pažymėtina, kad iš sprendimų dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad veikia, kuria E. Di Puma ir A. Zecca buvo kaltinami vykstant procesui dėl pagrindinėse bylose nagrinėjamų administracinių baudų skyrimo, yra ta pati veika, dėl kurios buvo pradėtas jų baudžiamasis persekiojimas ir kreiptasi į *Tribunale di Milano* (Milano teismas). Be to, pagrindinėse bylose nagrinėjamos administracinės baudos gali, kaip matyti iš Teisingumo Teismo turimoje bylų medžiagoje esančios informacijos, pagal TUF 187bis straipsnį dešimt kartų viršyti dėl pažeidimo gauto produkto arba gautos naudos vertę. Tai reiškia, kad jos atlieka represinio pobūdžio funkciją ir yra itin griežtos, taigi jų pobūdis yra baudžiamasis, kaip tai suprantama pagal Chartijos 50 straipsnį (šiuo klausimu žr. šios dienos Sprendimo *Garlsson Real Estate*, C-537/16, 34 ir 35 punktus), tačiau tai turi patikrinti prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.
- 39 Reikia pridurti, kad iš to paties 50 straipsnio formuluotės matyti, kad *non bis in idem* principo teikiama apsauga taikoma ne tik tuo atveju, kai atitinkamas asmuo nuteisiamas, bet ir jei jis galutinai išteisinamas.
- 40 Taigi, esant tokiai situacijai, kokia nagrinėjama pagrindinėse bylose, dėl proceso, kuriam vykstant už tą pačią veiką skiriama baudžiamąjo pobūdžio administracinė bauda, apribojama pagal Chartijos 50 straipsnį užtikrinama pagrindinė teisė (pagal analogiją žr. šios dienos Sprendimo *Menci*, C-524/15, 39 punktą ir Sprendimo *Garlsson Real Estate*, C-537/16, 41 punktą).
- 41 Vis dėlto tokį *non bis in idem* principo apribojimą galima pateisinti remiantis Chartijos 52 straipsnio 1 dalimi (šiuo klausimu žr. 2014 m. gegužės 27 d. Sprendimo *Spasic*, C-129/14 PPU, EU:C:2014:586, 55 ir 56 punktus, šios dienos Sprendimo *Menci*, C-524/15, 40 punktą ir Sprendimo *Garlsson Real Estate*, C-537/16, 42 punktą).
- 42 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad tikslas apsaugoti finansų rinkų vientisumą ir visuomenės pasitikėjimą finansinėmis priemonėmis gali pateisinti kartu vykdomą persekiojimą ir taikomas baudžiamąjo pobūdžio sankcijas, kaip numatyta pagrindinėse bylose nagrinėjamuose nacionalinės teisės

aktuose, kai toks persekiojimas ir tokios sankcijos, siekiant minėto tikslo, turi ir papildomų tikslų, kurie tam tikrais atvejais yra susiję su kitais tos pačios nagrinėjamos nusikalstamos veikos aspektais (šiuo klausimu žr. šios dienos Sprendimo *Garlsson Real Estate*, C-537/16, 46 punktą).

- 43 Tačiau pagrindinėse bylose nagrinėjamas procesas, kuriam vykstant skiriama baudžiamojo pobūdžio administracinė nuobauda, turi būti tęsiamas griežtai laikantis proporcingumo principo (šiuo klausimu žr. šios dienos Sprendimo *Garlsson Real Estate*, C-537/16, 48 punktą). Šiuo aspektu reikia pažymėti, kad, kitaip nei situacijos, kuri nagrinėta 2013 m. vasario 26 d. Sprendime *Åkerberg Fransson* (C-617/10, EU:C:2013:105), atveju, kai baudžiamasis procesas buvo pradėtas pritaikius mokestinę sankciją, pagrindinėse bylose keliamas klausimas, ar procesas, kuriam vykstant skiriama baudžiamojo pobūdžio administracinė bauda, gali būti tęsiamas po to, kai galutiniam išteisinamajame nuosprendyje konstatuojama, kad nenustatyta veika, kurią galima būtų laikyti teisės aktu, reglamentuojančių prekybą vertybiniais popieriais pasinaudojant viešai neatskleista informacija, pažeidimu ir dėl kurios taip pat buvo pradėtas toks procesas.
- 44 Tačiau situacijoje, kaip antai nagrinėjamoje pagrindinėse bylose, proceso, kuriam vykstant skiriama baudžiamojo pobūdžio administracinė bauda, tęsimas akivaizdžiai viršija tai, ko reikia norint pasiekti šio sprendimo 42 punkte nurodytą tikslą, nes egzistuoja galutinis išteisinamasis nuosprendis, kuriame konstatuota, kad nebuvo padaryta nusikaltimo, už kurį Direktyvos 2003/6 14 straipsnio 1 dalyje numatyta skirti sankcijas.
- 45 Atsižvelgiant į šį konstatavimą, kurio turimos *res judicata* galios turi būti paisoma ir per minėtą procesą, visiškai nėra pagrindo tęsti tokį procesą. Taigi, tokiu atveju Chartijos 50 straipsnis draudžia tęsti procesą, per kurį skiriama baudžiamojo pobūdžio administracinė bauda, kaip antai nagrinėjama pagrindinėse bylose, neatmetant šio sprendimo 35 punkte numatytos galimybės prireikus atnaujinti baudžiamąjį procesą, kai iškyla naujų ar naujai paaikšėjusių faktų, ar nustatomos esminės ankstesnio proceso klaidos, galėjusios turėti reikšmės bylos baigčiai.
- 46 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti taip: Direktyvos 2003/6 14 straipsnio 1 dalį, siejamą su Chartijos 50 straipsniu, reikia aiškinti taip, kad ji nedraudžia nacionalinės teisės aktu, pagal kuriuos proceso, per kurį skiriama baudžiamojo pobūdžio administracinė bauda, negalima tęsti po to, kai priimamas galutinis išteisinamasis nuosprendis, kuriame konstatuojama, kad nenustatyta veika, kurią galima būtų laikyti teisės aktu, reglamentuojančių prekybą vertybiniais popieriais pasinaudojant viešai neatskleista informacija, pažeidimu ir dėl kurios ir buvo pradėtas toks procesas.

Dėl antrojo klausimo

- 47 Atsižvelgiant į atsakymą, pateiktą į pirmąjį klausimą, nereikia atsakyti į antrąjį klausimą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 48 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

2003 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/6/EB dėl prekybos vertybiniais popieriais, pasinaudojant viešai neatskleista informacija, ir manipuliavimo rinka (piktnaudžiavimo rinka) 14 straipsnio 1 dalį, siejamą su Europos Sąjungos pagrindinių teisių

chartijos 50 straipsniu, reikia aiškinti taip, kad ji nedraudžia nacionalinės teisės aktų, pagal kuriuos proceso, per kurį skiriama baudžiamojo pobūdžio administracinė bauda, negalima tęsti po to, kai priimamas galutinis išteisinamasis nuosprendis, kuriame konstatuojama, kad nenustatyta veika, kurią galima būtų laikyti teisės aktų, reglamentuojančių prekybą vertybiniais popieriais pasinaudojant viešai neatskleista informacija, pažeidimu ir dėl kurios taip pat buvo pradėtas toks procesas.

Parašai.